

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos
sveikatos apsaugos ministerijos
1994 m. sausio 28 d.
įsakymu Nr. 50
(Lietuvos Respublikos
sveikatos apsaugos ministro
2022 m. d.
įsakymo Nr. V- redakcija)

NĖŠTUMO NUTRAUKIMO PASLAUGŲ ORGANIZAVIMO IR TEIKIMO TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Nėštumo nutraukimo paslaugų organizavimo ir teikimo tvarkos aprašas (toliau – Aprašas) nustato reikalavimus asmens sveikatos priežiūros įstaigoms (toliau – ASPĮ), teikiančioms nėštumo nutraukimo paslaugas, šias paslaugas teikiantiems asmens sveikatos priežiūros specialistams ir šių paslaugų organizavimo ir teikimo bei apmokėjimo tvarką.

2. Apraše vartojamos sąvokos ir jų apibrėžtys:

2.1. **Chirurginio nėštumo nutraukimo paslauga** – nėštumo nutraukimo paslauga, kai nėštumas nutraukiamas chirurginiu būdu, įskaitant ir vakuumaspiraciją.

2.2. **Nėštumo nutraukimo dėl medicininių indikacijų paslauga** – nėštumo nutraukimo paslauga, kai nėštumas nutraukiamas dėl Aprašo 1 priede nurodytų ligų ir (ar) būklių arba dėl Aprašo 2 priede nurodytų vaisiaus ligų ir (ar) būklių.

2.3. **Nėštumo nutraukimo paslauga** – asmens sveikatos priežiūros paslauga, apimanti pacientės konsultavimą prieš nėštumo nutraukimą, nėštumo nutraukimo atlikimą ir priežiūrą po nėštumo nutraukimo.

2.4. **Vaistinio nėštumo nutraukimo paslauga** – nėštumo nutraukimo paslauga, kai nėštumas nutraukiamas vaistiniais preparatais.

II SKYRIUS REIKALAVIMAI NĖŠTUMO NUTRAUKIMO PASLAUGĄ TEIKIANČIAI ASPĮ IR SVEIKATOS PRIEŽIŪROS SPECIALISTAMS

3. Reikalavimai nėštumo nutraukimo paslaugą teikiančiai ASPĮ:

3.1. vaistinio nėštumo nutraukimo paslauga pacientei iki 9 nėštumo savaičių (8 sav. ir 6 d.) teikiama ASPĮ, turinčioje licenciją teikti ambulatorines antrinio ir (ar) tretinio lygio akušerijos ir ginekologijos asmens sveikatos priežiūros paslaugas;

3.2. chirurginio nėštumo nutraukimo paslauga pacientei iki 6 nėštumo savaičių (5 sav. ir 6 d.) teikiama ASPĮ, turinčioje licenciją teikti ambulatorines antrinio ir (ar) tretinio lygio akušerijos ir ginekologijos asmens sveikatos priežiūros paslaugas;

3.3. chirurginio nėštumo nutraukimo paslauga pacientei nuo 6 nėštumo savaičių teikiama ASPĮ, turinčioje licenciją teikti:

3.3.1. ambulatorines antrinio ir (ar) tretinio lygio akušerijos ir ginekologijos asmens sveikatos priežiūros paslaugas ir turinčioje licenciją teikti dienos chirurgijos (I–IV) paslaugas arba

3.3.2. ne žemesnio nei antrinio lygio stacionarines akušerijos ir ginekologijos asmens sveikatos priežiūros paslaugas ir turinčioje licenciją teikti dienos chirurgijos (I–IV) paslaugas;

3.4. nėštumas pagal medicininės indikacijos nutraukiamas ASPI, nurodytose Nėščiųjų, gimdyvių ir naujagimių sveikatos priežiūros tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2013 m. rugsėjo 23 d. įsakymu Nr. V-900 „Dėl Nėščiųjų, gimdyvių ir naujagimių sveikatos priežiūros tvarkos aprašo patvirtinimo“, 23 punkte.

4. Nėštumo nutraukimo paslaugą teikia šie asmens sveikatos priežiūros specialistai:

4.1. vaistinio nėštumo nutraukimo paslaugą teikia gydytojas akušeris ginekologas;

4.2. chirurginio nėštumo nutraukimo paslaugą teikia specialistų komanda, kurią sudaro:

4.2.1. gydytojas akušeris ginekologas;

4.2.2. gydytojas anesteziologas reanimatologas, kai nutraukiamas ilgesnis nei 6 savaičių nėštumas;

4.2.3. akušeris ar bendrosios praktikos slaugytojas.

5. Prireikus, nėštumo nutraukimo paslaugą teikianti ASPI pacientei organizuoja socialinio darbuotojo ir (ar) atitinkamos profesinės kvalifikacijos sveikatos priežiūros specialisto (-ų) konsultaciją.

III SKYRIUS NĖŠTUMO NUTRAUKIMO PASLAUGŲ TEIKIMO RŪŠYS

6. Nėštumo nutraukimo paslauga gali būti suteikiama:

6.1. pacientės pageidavimu (nesant medicininių indikacijų);

6.2. dėl medicininių indikacijų.

7. Nėštumo nutraukimo paslaugos teikimo rūšys:

7.1. vaistinio nėštumo nutraukimo paslauga;

7.2. chirurginio nėštumo nutraukimo paslauga.

IV SKYRIUS PASLAUGŲ ORGANIZAVIMO IR TEIKIMO TVARKA

PIRMASIS SKIRSNIS VAISTINIO NĖŠTUMO NUTRAUKIMO PASLAUGOS TEIKIMO TVARKA

8. Dėl nėštumo nutraukimo paslaugos pageidaujanti nutraukti nėštumą pacientė iki 9 nėštumo savaičių (8 sav. ir 6 d.) kreipiasi į gydytoją akušerį ginekologą nėštumo nutraukimo paslaugas teikiančioje ASPI (toliau – paslaugas teikianti ASPI).

9. Gydytojas akušeris ginekologas įvertina pacientės sveikatos būklę, ligas ir (ar) būkles, kurios gali turėti įtakos pacientės sveikatai ar gyvybei nėštumo laikotarpiu, ar nėra nėštumo nutraukimo kontraindikacijų ir (ar) santykinų kontraindikacijų.

10. Nėštumo nutraukimo vaistiniu būdu kontraindikacijos:

10.1. nustatyta paveldima porfirija;

10.2. nustatytas lėtinis antinksčių nepakankamumas;

10.3. negimdinis nėštumas;

10.4. alergija vaistiniam preparatui.

11. Santykinės vaistinio nėštumo nutraukimo kontraindikacijos:

11.1. ilgalaikis gliukokortikoidų vartojimas;

11.2. kraujo krešėjimo sutrikimai.

12. Gydytojas akušeris ginekologas pacientei atlieka ultragarsinį tyrimą nėštumo trukmei nustatyti ir (ar) patikslinti.

13. Jei atlikus ultragarsinį tyrimą nustatoma, kad nėštumo trukmė yra ilgesnė kaip 9 savaitės, nėštumo nutraukimas vaistiniu būdu yra neatliekamas.

14. Gydytojas akušeris ginekologas pacientei suprantama kalba (paaiškindamas specialius medicinos terminus), atsižvelgdamas į pacientės amžių, sveikatos būklę, suteikia nenurodomojo pobūdžio informaciją apie:

14.1. galimybę gauti medicinos psichologo ir (ar) socialinio darbuotojo konsultaciją;

14.2. nėštumo nutraukimo būdus;

14.3. procedūros esmę;

14.4. procedūros trukmę;

14.5. grįžimo į įprastą veiklą galimybes;

14.6. priežiūrą po procedūros;

14.7. nuskausminimą;

14.8. galimas komplikacijas;

14.9. kitas aplinkybes, kurios gali turėti įtakos jos apsisprendimui atlikti nėštumo nutraukimą;

14.10. suteikia informaciją apie kontracepciją.

15. Pacientei pasirinkus vaistinį nėštumo nutraukimo būdą ir esant poreikiui, gydytojas akušeris ginekologas paskiria atlikti reikiamus tyrimus.

16. Prieš atliekant vaistinio nėštumo nutraukimo procedūrą, gydytojas akušeris ginekologas pacientei ar jos atstovui (-ams) pagal įstatymą ar pagal pavedimą (toliau – atstovas) pateikia pasirašyti informuoto paciento sutikimą, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos pacientų teisių ir žalos sveikatai atlyginimo įstatymu.

17. Gydytojas akušeris ginekologas išrašo receptą vaistiniams preparatams ir suteikia informaciją kaip ir kada juos vartoti, kokios nepageidaujamos reakcijos gali pasireikšti, ką daryti joms pasireiškus, kitą svarbią informaciją saugiam vaistinių preparatų vartojimui užtikrinti.

18. Vaistinio nėštumo nutraukimo paslaugai suteikti gali būti skiriami ir išrašomi tik Lietuvos Respublikos vaistinių preparatų registre arba Sąjungos vaistinių preparatų registre arba Lygiagrečiai importuojamų vaistinių preparatų sąrašė įregistruoti vaistiniai preparatai, kurių charakteristikų santraukose nurodyta, kad vaistiniai preparatai vartojami nuosekliai besivystančio gimdinio nėštumo nutraukimui. Registruoti vaistiniai preparatai nėštumui nutraukti skiriami laikantis jų charakteristikų santraukose pateiktų nurodymų.

19. Atlikus vaistinio nėštumo nutraukimo procedūrą, ne vėliau kaip per 14 kalendorinių dienų, gydytojas akušeris ginekologas pacientei paskiria kitos konsultacijos datą ir laiką.

20. Paskirtos kitos konsultacijos metu gydytojas akušeris ginekologas įvertina pacientės sveikatos būklę ir įsitikina, kad nėštumas yra nutrauktas (nesitęsia nėštumas).

21. Jei nėštumas tęsiasi, gydytojas akušeris ginekologas paskiria datą ir laiką pakartotiniam nėštumo nutraukimui atlikti arba siunčia pacientę į Aprašo 3.4 papunktyje nurodytą ASPĮ.

ANTRASIS SKIRSNIS

CHIRURGINIO NĖŠTUMO NUTRAUKIMO PASLAUGOS TEIKIMO TVARKA

22. Dėl nėštumo nutraukimo paslaugos pageidaujanti nutraukti nėštumą chirurginiu būdu pacientė kreipiasi į gydytoją akušerį ginekologą.

23. Gydytojas akušeris ginekologas įvertina pacientės sveikatos būklę, nustato, ar nėra santykinų kontraindikacijų atlikti šią procedūrą. Chirurginio nėštumo nutraukimo santykinės kontraindikacijos yra įvairios lokalizacijos ūminės infekcinės ligos.

24. Esant Aprašo 23 punkte nurodytai santykinai kontraindikacijai, gydytojas akušeris ginekologas, įvertinęs pacientės sveikatos būklę, rekomenduoja vaistinį nėštumo nutraukimą, jei reikia, kartu skiria reikiamą gydymą.

25. Gydytojas akušeris ginekologas siunčia pacientę į paslaugas teikiančią ASPI dėl nėštumo nutraukimo.

26. Chirurginis nėštumo nutraukimas atliekamas dienos chirurgijos sąlygomis, vadovaujantis Dienos chirurgijos paslaugų teikimo ir apmokėjimo Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšomis reikalavimų aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2009 m. rugpjūčio 21 d. įsakymu Nr. V-668 „Dėl Dienos chirurgijos paslaugų teikimo ir apmokėjimo Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšomis reikalavimų aprašo patvirtinimo“. Nesant medicininių indikacijų, šios nėštumo nutraukimo paslaugos nėra apmokamos Privalomojo sveikatos draudimo fondo (toliau – PSDF) biudžeto lėšomis.

27. Gydytojas akušeris ginekologas pacientei prieš chirurginio nėštumo nutraukimo procedūrą atlieka 12 punkte nurodytą tyrimą, įvertina 23 punkte nurodytą santykinę chirurginio nėštumo nutraukimo kontraindikaciją ir suteikia 14 punkte nurodytą informaciją.

28. Jei atlikus Aprašo 12 punkte nurodytą tyrimą nustatoma, kad nėštumo trukmė yra ilgesnė kaip 12 savaičių, nėštumo nutraukimas chirurginiu būdu yra neatliekamas, išskyrus atvejus, kai yra medicininė indikacija nėštumui nutraukti.

29. Prieš atlikdamas nėštumo nutraukimą chirurginiu būdu, gydytojas akušeris ginekologas pacientei ar jos atstovui pateikia pasirašyti informuoto paciento sutikimą, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos pacientų teisių ir žalos sveikatai atlyginimo įstatymu.

30. Atlikęs nėštumo nutraukimą chirurginiu būdu, gydytojas akušeris ginekologas įvertina pacientės sveikatos būklę ir esant abejonių įsitikina, kad nėštumas yra nutrauktas.

TREČIASIS SKIRSNIS NĖŠTUMO NUTRAUKIMO DĖL MEDICININIŲ INDIKACIJŲ PASLAUGOS TEIKIMO TVARKA

31. Šeimos gydytojas ar gydytojas akušeris ginekologas, teikiantis šeimos medicinos paslaugas ar antrinio ir (ar) tretinio lygio paslaugas teikiantis gydytojas akušeris ginekologas, įtardami, kad pacientė serga liga, nurodyta Ligų ir (ar) būklių, dėl kurių gali būti nutrauktas nėštumas, sąraše (Aprašo 1 priedas), arba vaisius serga liga, nurodyta Vaisiaus ligų ir (ar) būklių, dėl kurių gali būti nutrauktas nėštumas, sąraše (Aprašo 2 priedas), siunčia pacientę į Aprašo 3.4 papunktyje nurodytą ASPI gydytojo specialisto konsultacijos.

32. Medicininės nėštumo nutraukimo indikacijos:

32.1. Ligų ir (ar) būklių, dėl kurių gali būti nutrauktas nėštumas, sąraše nurodytos ligos ir būklės (Aprašo 1 priedas);

32.2. Vaisiaus ligų ir (ar) būklių, dėl kurių gali būti nutrauktas nėštumas, sąrašė nurodytos ligos ir būklės (Aprašo 2 priedas).

33. Esant medicininių indikacijų dėl pacientės ir (ar) vaisiaus ligų ir (ar) būklių, nenurodytų Aprašo 1 ir (ar) 2 prieduose, jei kyla pavojus gyvybei bei sveikatai, išvadą dėl nėštumo nutraukimo priima ASPI, nurodytos Aprašo 3.4 papunktyje, daugiadalykė gydytojų specialistų komanda (toliau – DGSK).

34. Nėštumo nutraukimas dėl medicininių indikacijų atliekamas iki 22 nėštumo savaičių (21 sav. ir 6 d.).

35. Gydytojas specialistas, įvertinęs pacientės sveikatos būklę ir nusprendęs, kad yra medicininių indikacijų nėštumui nutraukti, apie tai pažymi atsakyme siuntusiajam gydytojui.

36. Šeimos gydytojas ar gydytojas akušeris ginekologas, teikiantis šeimos medicinos paslaugas ar antrinio ir (ar) tretinio lygio paslaugas teikiantis gydytojas akušeris ginekologas siunčia pacientę į ASPI, nurodytą Aprašo 3.4 papunktyje, DGSK išvadai dėl medicininių indikacijų nėštumui nutraukti gauti:

36.1. gavęs Aprašo 35 punkte nurodytą atsakymą;

36.2. esant Aprašo 32 punkte nurodytoms medicininėms indikacijoms nėštumui nutraukti.

37. Prieš siunčiant pacientę į ASPI, nurodytą Aprašo 3.4 papunktyje, DGSK išvadai dėl medicininių indikacijų nėštumui nutraukti pacientei atliekami reikiami tyrimai.

38. Gavus DGSK išvadą, kad yra medicininių indikacijų nėštumui nutraukti, gydytojas akušeris ginekologas pacientei suteikia informaciją, nurodytą Aprašo 14 punkte, ir pacientė priima sprendimą dėl nėštumo nutraukimo.

39. Jeigu pacientė priima sprendimą nutraukti nėštumą, gydytojas akušeris ginekologas pacientei ar jos atstovui pateikia pasirašyti informuoto paciento sutikimą, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos pacientų teisių ir žalos sveikatai atlyginimo įstatymu.

40. Jei pacientė priima sprendimą nenutraukti nėštumo esant medicininių indikacijų, savo atsisakymą nutraukti nėštumą patvirtina parašu medicinos dokumentuose.

41. Nėštumo nutraukimas dėl medicininių indikacijų atliekamas ASPI, nurodytoje Aprašo 3.4 papunktyje. Pacientei pageidaujant ir ASPI, nurodytos Aprašo 3.4 papunktyje, DGSK sutikus, nėštumo nutraukimas gali būti atliekamas antrinio ir (ar) tretinio lygio stacionarines akušerijos ir ginekologijos asmens sveikatos priežiūros paslaugas teikiančiose ASPI.

42. Atlikus nėštumo nutraukimą gydytojas akušeris ginekologas:

42.1. įvertina pacientės sveikatos būklę ir esant abejonių įsitikina, kad nėštumas yra nutrauktas;

42.2. rekomenduoja ištyrimą dėl pacientės ligos ir (ar) būsimų nėštumų rizikos.

V SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

43. Paslaugas teikiančios ASPI vadovas patvirtina nėštumo nutraukimo paslaugos atlikimo vaistiniu ir chirurginiu būdu protokolus.

44. Visi paciento asmens duomenys ir medicinos dokumentai, susiję su Apraše nurodytų nėštumo nutraukimo paslaugų teikimu, tvarkomi ESPBI IS ir Išankstinės pacientų registracijos informacinėje sistemoje.

45. Teikiant nėštumo nutraukimo paslaugas pildoma forma 025/a-LK „Asmens ambulatorinio gydymo statistinė kortelė“ ar Nr. 066/a-LK „Stacionare gydomo asmens statistinė kortelė“, patvirtintos Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 1998 m. lapkričio 26 d. įsakymu Nr. 687 „Dėl Medicininės apskaitos dokumentų formų tvirtinimo“, taip pat pildomas klinikinis elektroninis dokumentas E025 „Ambulatorinio apsilankymo aprašymas“ ar klinikinis elektroninis dokumentas E003 „Stacionaro epikrizė“, nurodyti Elektroninės sveikatos paslaugų ir bendradarbiavimo infrastruktūros informacinės sistemos naudojimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2015 m. gegužės 26 d. įsakymu Nr. V-657 „Dėl Elektroninės sveikatos paslaugų ir bendradarbiavimo infrastruktūros informacinės sistemos naudojimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, priede, bei kiti asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimą reglamentuojančiuose teisės aktuose nustatyti medicinos dokumentai.

46. Nėštumo nutraukimo paslaugų organizavimo ASPI tvarką nustato ASPI vadovas.

47. Nėštumo nutraukimo dėl medicininių indikacijų paslaugos apmokamos PSDF biudžeto lėšomis.
